

Elméleti és módszertani irányzatok a politikatudományban - I. félév

Tárgyfelelős: Oross Dániel

A kurzus célja

A kurzus célja segítséget adni az elsőéves doktori hallgatóknak a kutatási kérdésekhez legjobban illeszkedő elméleti-módszertani keret tudatosabb megválasztására, a kutatási kérdések pontosítására, továbbá a kutatás szakirodalomban való elhelyezkedésének a meghatározására. A kurzus szeminárium formájában működik. Az elméleti-módszertani keret szerepét és jelentőségét a kutatásban egy-egy konkrét, az adott keretet alkalmazó kutatás megismerésén és kielemezésén keresztül tanulmányozzák a hallgatók. Minden órára egy vagy két, az alábbi jegyzékből kijelölt publikáció tanulmányozásával kell készülni; órai prezentációk, aktív órai részvétel elvárt.

1. óra: Bevezető

Ontológia, episztemológia és módszertan. Természet- és társadalomtudomány különbsége. Az értékmentesség problémája. Tudományos paradigmák.

Kötelező irodalom:

- Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): Theory and Methods in Political Science. 4th Edition. Chapter 11.

Ajánlott irodalom:

- Almond, and Stephen J. Genco 1997: Clouds, Clocks and the Study of Politics, World Politics, Vol 29. No. 4., pp. 489-522. DOI: 10.2307/2010037
- Kuhn, Thomas, S. 1984, A tudományos forradalmak szerkezete, Budapest: Gondolat. 1-3. és a 8-9. fejezetek.

2. óra: Társadalomtudományi elméleti irányzatok I.

Behaviorizmus, racionális választások elmélete

Kötelező irodalom:

- Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): Theory and Methods in Political Science. 4th Edition. Chapter 2, 3.

Ajánlott irodalom:

- Claassen, Christopher ; Ackermann, Kathrin ; Bertou, Eri ; Borba, Lucas ; Carlin, Ryan E. ; Cavari, Amnon ; Dahlum, Sirianne ; Gherghina, Sergiu ; Hawkins, Darren ; Lelkes, Yphtach et al. Conceptualizing and Measuring Support for Democracy: A New Approach. COMPARATIVE POLITICAL STUDIES 58 : 6 pp. 1171-1198. , 22 p. (2025)
- Oross Dániel 2020: Versengő demokráciafelfogások, új részvételi lehetőségek? Képviselő, részvétel, deliberáció és demokratikus innovációk, Politikatudományi Szemle XXIX. évfolyam, 2020/4. szám.

3. óra: Társadalomtudományi elméleti irányzatok II.

Institucionalizmus és marxizmus.

Kötelező irodalom:

- o Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): *Theory and Methods in Political Science*. 4th Edition. Chapter 4,7.

Ajánlott irodalom:

- o Przeworski, Adam, Susan Stokes and Bernard Manin, eds. 1999. *Democracy, Accountability and Representation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- o Putnam, Robert 1993: *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton U.P.
- o Lijphart, A.: *Democracies. Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-One Countries*. (Yale University Press, 1984)
- o Sebők, Miklós (2008) A marxista politikatudomány kemény magja. FORDULAT: TÁRSADALOMELMÉLETI FOLYÓIRAT (2). pp. 38-66.
- o Thomas Piketty: Bevezetés. In: *A tőke a 21. században*. Kossuth, Budapest, 2015. 11-47.
- o Scheiring Gábor (2019): *Egy demokrácia halála – Az autoriter kapitalizmus és a felhalmozó állam felemelkedése Magyarországon*, Budapest: Napvilág Kiadó.
- o Hibrid rezsimek. Szerk. Böcskei Balázs és Szabó Andrea, Budapest: MTA TK PTI és Napvilág Kiadó. https://politikatudomany.tk.mta.hu/uploads/files/Bocskei-Szabo-Hibrid_rezsimek.pdf

4. óra: Társadalomtudományi elméleti irányzatok III.

Poszt-strukturalizmus, konstruktivizmus és feminizmus

Kötelező irodalom:

- o Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): *Theory and Methods in Political Science*. 4th Edition. Chapter 5,6,8.

Ajánlott irodalom:

- o Enyedi Zsolt 2004: A voluntarizmus tere. Századvég, (3) 3-27.
- o Hall, Peter 1993: Policy Paradigms, Social learning and the State: The case of Economic Policy-making in Britain. *Comparative Politics*, Vol 25. No.3, pp.275-296.
- o Körösenyi András: Lehangelő tudomány, vagy a politika művészete? in uő: Manipuláció és demokrácia. Bp. Gondolat, 2019. 102-133., illetve: Politikatudományi Szemle, 2009 évi 3. szám, 33–56.
- o Mackay, F. (2004) ‘Gender and Political Representation in the UK: The State of the Discipline’, *British Journal of Politics & International Relations*, 6(1): 99-120.

Elméleti és módszertani irányzatok a politikatudományban - II. félév

5. óra: A kutatási kérdés

A kurzus során megismert elméleti irányzatok kérdésfeltevéseinek összehasonlítása. A PhD hallgató saját kutatási kérdésének elhelyezése a megismert elméleti irányzatok között. A politikatudomány relevanciája.

Kötelező irodalom:

- o Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): Theory and Methods in Political Science. 4th Edition. Chapter 19.

Ajánlott irodalom:

- o Schabert 2013, A politika méltóságáról és jelentőségéről. Budapest, Századvég, 25-110.
- o Szabó Márton (2001): Politikai episztemológia (Budapest, L'Harmattan, 2001)

6. óra: A kutatási terv

A kutatási terv célja. Megbízhatóság és általánosíthatóság. A tudományos következtetések érvényességének és alkalmazási körének maximalizálása. A kutató céljai, gyakorlati és etikai korlátok.

Kötelező irodalom:

- o Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): Theory and Methods in Political Science. 4th Edition. Chapter 13

Ajánlott irodalom:

- o John W. Creswell (2009): Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches, 3rd Edition. SAGE Publications, Incorporated, 3rd ed, Chapter 8,9,10.

7. óra: Kvalitatív, kvantitatív és vegyes kutatási módszerek

Kötelező irodalom:

- o Lowndes, Vivien – David Marsh – Gerry Stoker (eds.) (2018): Theory and Methods in Political Science. 4th Edition. Chapter 14,15.

Ajánlott irodalom:

- o Braun, V. & Clarke, V. (2018): Interactive data collection: Interviews. In: *Successful Qualitative Research: A Practical Guide for Beginners*, edited by Virginia Braun and Victoria Clarke. SAGE.
- o Seawright, J.; Gerring, J.; Tight, M. Case Selection Techniques in Case Study Research: A Menu of Qualitative and Quantitative Options. *Political Res. Q.* 2008, 61, 294–308.

8. óra: A PhD hallgatók kutatási tervek bemutatása és megvitatása

A kurzuson részt vevő PhD hallgatók 10 percben bemutatják kutatási tervüket, majd az előadásokat követően megvitatjuk a kutatási tervek erősségeit és gyengeségeit, a hallgatók praktikus tanácsokat kapnak kutatásuk továbbviteléhez.

Teljesítés

- I. félév végén: 500-600 szavas esszé az órán megadott elméleti irányzathoz kapcsolódó témában.
- II. félév végén: Szóbeli és írásos bemutatása, hogy melyik elméleti-módszertani keretbe illeszthető legjobban a hallgató saját doktori kutatása; az ezzel kapcsolatos dilemmák és kérdések prezentálása szóban és elemzése írásban. Terjedelem: 1000-1500 szó.